

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Άρθρο του Κώστα Σημίτη Πρωθυπουργού της Ελλάδος και
προεδρεύοντος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Σήμερα είναι ιστορική μέρα για την Ευρώπη.

Οι ηγέτες της Ευρώπης συγκεντρώνονται σήμερα στην Αθήνα, στη Στοά του Αττάλου, κάτω από την Ακρόπολη επί ευκαιρία της υπογραφής από τα νέα 10 μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης - την Πολωνία, τη Δημοκρατία της Τσεχίας, την Ουγγαρία, τη Σλοβακία, την Εσθονία, τη Λιθουανία, τη

Λετονία, την Κύπρο και τη Μάλτα - των Συνθηκών Προσχώρησης δίνοντας έτσι νομική υπόσταση στη συμφωνία που επετεύχθη στη Σύνοδο Κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην Κομπενχάγη τον περασμένο Δεκέμβριο.

Γρόκειται για τη μεγαλύτερη διεύρυνση στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που πραγματοποιεί το όνει-

ρο μιας γενιάς και επανενώνει την Ευρώπη δεκατρία χρόνια μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου, όταν τα φράγματα του Ψυχρού Πολέμου σαρώθηκαν από το ρεύμα της δημοκρατίας και της ελευθερίας. Καλωσορίζω θερμά τα νέα μέλη στην ευρωπαϊκή μας οικογένεια.

Πιστεύω ότι αυτή είναι και η κατάλληλη στιγμή να στοχαστούμε για την κατάσταση στην οποία σήμερα βρισκόμαστε καθώς και τη μελλοντική μας πορεία. Σε ποιά Ευρώπη προσχωρούν οι νέες χώρες και ποια Ευρώπη φιλοδοξούμε να οικοδομήσουμε:

Δε χρειάζεται να τονίσω τα μεγάλα επιτεύγματα της Ένωσης μας, που σήμερα αναγνωρίζονται ευρύτατα και από τους ενθουσιώδεις οπαδούς της και από τους σκεπτικιστές, τόσο από φίλους όσο και από εχθρούς. Εδώ και πενήντα χρόνια, η Ευρώπη απολαμβάνει περίοδο ειρήνης που δεν έχει προηγούμενο στη μακρά ιστορία των συγκρούσεων και ανταγωνισμών της. Τα φαντάσματα του παρελθόντος θάφτηκαν. Το όνειρο του Καντ για «διάρκη ειρήνη» πραγματοποιήθηκε εντός των συνόρων της. Από ιστορική άποψη, πρόκειται ίσως για το μεγαλύτερο επίτευγμα διεθνούς συνεργασίας που συντελέστηκε ποτέ. Ο τρόπος με τον οποίο ασκούμε την εξωτερική μας πολιτική δίνει έμφαση στη διπλωματία, στις δια-

πραγματεύσεις, στα κοινά συμφέροντα, στους στενούς οικονομικούς, πολιτιστικούς και πολιτικούς δεσμούς, στην παροχή κινήτρων αντί στην επιβολή κυρώσεων, στις πολυμερείς παρά στις μονομερείς δράσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πραγματικά συμβάλει στην παγκόσμια σταθερότητα και ασφάλεια.

Σήμερα οι Ευρωπαίοι πολίτες απολαμβάνουν υψηλό βιοτικό επίπεδο, έχουν προηγμένη οικονομία, υψηλά επίπεδα κοινωνικής προστασίας και συνοχής, μια πιο δίκαιη κοινωνία. Πυλώνας των επιτυχιών μας, η λεγόμενη «Κοινοτική Μέθοδος» που αντανακλά τη μοναδική φύση της Ένωσης ως ένωσης κρατών και λαών. Απέδωσε πλούσιους καρπούς. Ωστόσο, η αρχική Κοινή Αγορά εξελίχτηκε σταδιακά σε κάτι σημαντικά πιο ουσιαστικό από μια αγορά. Η Ένωση δεν είναι μόνο η Ενιαία Αγορά και το κοινό νόμισμα. Η Ευρώπη, ακμάζουσα στη διαφορετικότητά της, ανέπτυξε βήμα προς βήμα τις θεσμικές της δομές, βελτίωσε σημαντικά τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τη δημοκρατικότητά της, ανέπτυξε αρμοδιότητες σε άλλους τομείς για να αντιμετωπίσει νέες προκλήσεις, ούτως ώστε να δρα ως μια πιο αξιόπιστη δύναμη στο διεθνές σύστημα, πέραν της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ισχύος της. Ας πάρουμε το πιο πρό-

σφατο επίτευγμά μας, το ευρώ είναι μια υπόμνηση ότι τόσο οι επίμοχθες προσπάθειές μας, όσο και τα μεγάλα άλματά μας προς τα εμπρός, απαιτούν πάνω απ' όλα πολιτική βούληση, θάρρος αμοιβαία εμπιστοσύνη, φαντασία και κοινή προοπτική. Οι λαοί μας έχουν κοινές αξίες και είναι σταθερά προσηλωμένοι στην πρόωθησή τους.

Ενώ συζητούμε το Μέλλον της Ευρώπης και καταρτίζουμε το νέο Σύνταγμα, δεν θα πρέπει να χάσουμε από την οπτική μας όλα όσα μας έχουν ενδυναμώσει στα τελευταία χρόνια, έχοντας ταυτόχρονα πλήρη επίγνωση των προκλήσεων που μας περιμένουν. Εάν συμφωνούμε στους σκοπούς θα πρέπει επίσης να συμφωνήσουμε και στα μέσα για την επίτευξή τους. Εάν αποσκοπούμε στη διατήρηση, ενδυνάμωση και προβολή της Ευρώπης ως τόπου οικονομικής ευημερίας και κοινωνικής προόδου και ως πιο δίκαιης κοινωνίας αλληλεγγύης, ελευθερίας και δημοκρατίας, θα πρέπει να προσπαθήσουμε όχι μόνο να βελτιώσουμε τις οικονομικές μας επιδόσεις εφαρμόζοντας τις μεταρρυθμίσεις σύμφωνα με τις αποφάσεις που λαβαμε τον περασμένο μήνα στη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών - στο πλαίσιο της αποκαλούμενης «στρατηγικής της Λυσσαβώνας» - αλλά επίσης να διαφυλά-

ξουμε την κοινωνική μας αλληλεγγύη. Εάν αποσκοπούμε σε μια δημοκρατική Ευρώπη που να είναι περισσότερο υπόλογη έναντι των πολιτών της, πρέπει να ενισχύσουμε τους πολιτικούς και πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των λαών μας, να δημιουργήσουμε ανθεκτικούς λειτουργικούς, αποτελεσματικούς και διαφανείς θεσμούς τους οποίους οι πολίτες μπορούν να εμπιστεύονται και με τους οποίους μπορούν να ταυτιστούν. Αυτό που χρειαζόμαστε είναι η δημιουργία ενός πιο ενιαίου πολιτικού χώρου, ενός πραγματικού ευρωπαϊκού δήμου. Η νομιμοποίηση αποτελεί πάντα αμφίδρομη διαδικασία. Σ' αυτό το πλαίσιο, δεν είναι μόνο επιτακτική η μεταρρύθμιση και η ορθή εξισορρόπηση μεταξύ των βασικών θεσμικών δομών της Ένωσης, αλλά επίσης η περαιτέρω επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας καθώς και η χρήση των κανόνων της «ευελιξίας». Και τελικά, πράγμα εξίσου σημαντικό, η διασφάλιση ώστε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωβουλή να διαδραματίζουν κομβικό και αυξημένο ρόλο εντός του συστήματος των νέων διευθετήσεων.

Σήμερα, μας κατέχει η θλίψη για τον πόλεμο στο Ιράκ. Εκφράζω τη βαθύτατη λύπη μου για τις απώλειες, τόσο μεταξύ των στρατιωτών όσο και μεταξύ των αμάχων. Εκφράζω τη

βαθύτατη λύπη μου για τη σφαγή και τις καταστροφές που έχουν επιφέρει οι πολεμικές επιχειρήσεις. Μεταξύ μας υπήρχαν διάφορες διαφωνίες. Η αποσιώπησή τους δεν είναι σκόπιμη. Είναι κρίμα ότι δεν μπορέσαμε να τις ξεπεράσουμε. Στους τελευταίους δύσκολους μήνες είχα το καθήκον, αλλά και την υποχρέωση, να επιδιώξω την ανεύρεση μιας κοινής θέσης. Κατά το διάστημα της ελληνικής προεδρίας που εναπομένει, δεν θα φεισθώ κόπων ώστε να οικοδομηθεί εκ νέου η εμπιστοσύνη και η συνεργασία μεταξύ μας. Πρέπει να τηρήσουμε τις αποφάσεις μας για την εδαφική ακεραιότητα του Ιράκ, για την αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών προβλημάτων, για την αναζωογόνηση του «οδικού χάρτη» σχετικά με τη σταθερότητα και την ειρήνη στη Μέση Ανατολή και την ευρύτερη περιοχή. Θα πρέπει να καταβάλλουμε κάθε προσπάθεια ώστε να ενδυναμώσουμε το διατλαντικό διάλογο και να μην επιτρέψουμε την περαιτέρω διολίσθηση των δεσμών Ευρώπης-Αμερικής σε αρνητική κατεύθυνση. Δεν θα πρέπει να απεκδυθούμε των ευθυνών μας να σφυρηλατήσουμε μια ενοποιημένη μεταπολεμική στρατηγική αναθέτοντας κεντρικό ρόλο στα Ηνωμένα Έθνη - που αν δεν υπήρχαν, θα έπρεπε σήμερα περισσότερο από ποτέ άλλοτε να τα εφεύ-

ρουμε - στον καθορισμό της ανασυγκρότησης και του πολιτικού μέλλοντος του Ιράκ. Η πρόσφατη ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με το πρόγραμμα «πετρέλαιο-έναντι-τροφίμων» για το Ιράκ αποτελεί ενθαρρυντικό σημείο. Τα Ηνωμένα Έθνη θα πρέπει να αποκατασταθούν ως το επίκεντρο της νομιμότητας και το όργανο νομιμοποίησης στη διεθνή κοινότητα. Η πολυμερής διπλωματική εμπλοκή έχει τεράστια σημασία. Μακροπρόθεσμα, κανένας δεν μπορεί να κυβερνήσει τον κόσμο από μόνος του.

Για να σταθούμε στο ύψος των προκλήσεων σήμερα απαιτούνται διορατικότητα, πολιτικό θάρρος, εξειδικευμένοι στόχοι και καθαρό όραμα για το πεπρωμένο μας. Η ώρα της αλήθειας πλησιάζει, εάν η Ένωση θελει να έχει ισχυρότερη φωνή, εάν θέλει να διαδραματίσει αυτόνομο, ανεξάρτητο και υπεύθυνο ρόλο στη διαχείριση των παγκόσμιων υποθέσεων σε ισότιμη βάση με τους συμμάχους της μέσα σ' έναν κόσμο πολυπολικό. Μας περιμένουν κρίσιμες αποφάσεις. Ας δράξουμε την ιστορική ευκαιρία της διεύρυνσης για να σταθούμε στο ύψος των προκλήσεων. Η ιστορία θα μας κρίνει.